

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хайрхан сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2024/82-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.open.audit.mn

Архангай аймаг

2024 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа

Утас: 7033-3141

Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn

Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар

Утас: 7033-2860

Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn

Гэрээгээр гүйцэтгэсэн;

Бизкон аудит ХХК Архангай аймагдахь салбар

Ахлах аудитор Ч.Анхбаяр

Утас: 8511-6555

Цахим хаяг: ankha964@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	8
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	9
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд.....	10
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	11
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	12
4.1 Ерөнхий зүйл	12
4.2 МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ	13
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	13
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	14
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	14
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	14
4.5.1 Завсрын аудитын талаар.....	14
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн	14
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	14
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	15
5.1 Албан шаардлага.....	15
5.2 Зөвлөмж.....	15
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
БШУГ	Боловсрол шинжлэх ухааны газар

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2024.02.25 № 87
танай _____-ны № _____-т

ХАЙРХАН СУМЫН ЕРӨНХИЙ
БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН
ЗАХИРАЛ Ж.ОЮУНТУЯА ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Хайрхан сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Хайрхан сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

1. Машин тоног төхөөрөмжид бүртгэлтэй 20 ширхэг нийт 21,660.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий компьютер, тоног төхөөрөмж нь бодитоор оршин байхгүй, дутагдсан байна.

Дээрх зөрчил нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг зөрчсөн бөгөөд аудитын оршин байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд БШУЯ-аас хандив тусламжаар 2,073.6 мянган төгрөгийн бараа материал, 81,422.1 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсныг санхүүгийн тайланд тусгасан байна.

Аудитын гол асуудал

Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай" Засгийн газрын 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын дагуу тус байгууллагын албан хаагчдын үндсэн цалинг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс шинэчлэн баталсан. Үүнтэй холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 21 хувиар өссөн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 3 үндсэн зорилтын хүрээнд 48 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг аймгийн БШУГ-аас 95.0 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр /

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	183,047,065.88	289,537,930.57
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	79,729,338.78	236,771,746.55
312	Банканд байгаа бэлэн мөнгө	79,729,338.78	236,771,746.55
3121	Төгрөг	79,729,338.78	236,771,746.55
31211	Төрийн сангийн харилцах	79,729,338.78	236,771,746.55
33	АВЛАГА	85,120.00	-
335	Бусад авлага	85,120.00	-
3351	Байгууллагаас авах авлага	85,120.00	-
34	УРЬДЧИЛГАА	50,950,000.00	-
34600	Урьдчилж гарсан зардал	50,950,000.00	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	52,282,607.10	52,766,184.02
351	Түүхий эд материал	3,730,730.00	3,042,060.00
35130	Эм боох материал	3,730,730.00	3,042,060.00
354	Хангамжийн материал	46,421,877.10	48,539,124.02
35410	Бичиг хэргийн материал	14,590,554.10	14,590,554.10
35420	Аж ахуйн материал	22,509,775.00	22,793,247.00
35450	Барилгын засварын материал	8,100,160.00	8,174,160.00
35460	Хүнсний материал	1,221,388.00	1,207,588.00
35600	Мал амьтад	2,130,000.00	1,185,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,764,637,369.83	2,463,103,075.43
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,764,637,369.83	2,463,103,075.43
392	Биет хөрөнгө	2,702,281,369.83	2,400,747,075.43
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,913,126,896.08	2,604,672,612.88
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 382,366,126.37	- 461,040,122.87
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	299,725,711.67	388,900,476.47
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-245,699,880.85	- 256,370,512.37
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	150,890,489.26	166,955,319.26
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 112,557,099.18	- 121,031,775.50
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	89,498,471.90	89,498,471.90
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-37,885,283.72	- 40,449,490.64
39217	Ном	27,548,191.04	29,612,096.30
393	Биет бус хөрөнгө	62,356,000.00	62,356,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	62,356,000.00	62,356,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,947,684,435.71	2,752,641,006.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,947,684,435.71	2,752,641,006.00
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,947,684,435.71	2,752,641,006.00
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	826,111,847.24	826,111,847.24
51101	Өмч: - төрийн	826,111,847.24	826,111,847.24
512	Хуримтлагдсан үр дүн	- 60,561,735.56	- 255,605,165.27
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-60,561,735.56	- 60,561,735.56
	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	-195,043,429.71
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,182,134,324.03	2,182,134,324.03
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,947,684,435.71	2,752,641,006.00

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,504,859,026.89	2,109,681,980.18
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,916,909,126.89	85,665,680.18
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,916,909,126.89	85,665,680.18
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,916,909,126.89	85,665,680.18
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,668,400.00	2,170,000.00
1200044	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	2,846,806,094.79	81,422,105.26
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	67,434,632.10	2,073,574.92
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,587,949,900.00	2,024,016,300.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,331,543,000.00	1,718,102,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,331,543,000.00	1,718,102,100.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	256,406,900.00	305,914,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	256,406,900.00	305,914,200.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,563,804,892.18	1,960,524,543.29
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,563,804,892.18	1,960,524,543.29
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,494,091,792.18	1,851,744,817.09
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	969,227,124.15	1,165,444,044.54
210101	Үндсэн цалин	726,513,339.87	820,511,547.83
210102	Нэмэгдэл	207,321,413.95	291,974,101.71
210104	Урамшуулал	35,392,370.33	52,958,395.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	122,492,523.07	145,730,462.62
210201	Тэтгэврийн даатгал	85,046,840.69	99,781,351.31
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,304,683.96	11,710,633.85
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,254,682.42	9,324,507.18
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,807,846.00	2,264,900.13
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,078,470.00	22,649,070.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	143,676,738.00	275,470,123.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,662,124.00	12,238,327.80
210302	Түлш, халаалт	131,316,874.00	255,319,056.00
210303	Цэвэр, бохир ус	697,740.00	7,912,740.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,684,000.00	1,245,000.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,684,000.00	1,245,000.00
2105	Нормативт зардал	72,486,400.00	64,779,370.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	6,776,110.00	888,670.00
210502	Хоол, хүнс	65,710,290.00	63,890,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,524,360.00	1,994,000.00
210604	Урсгал засвар	2,524,360.00	1,994,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,013,300.00	5,924,900.07
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,668,400.00	2,170,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,344,900.00	3,754,900.07
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	171,987,346.96	191,156,916.06
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,954,820.00	33,547,203.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	13,933,850.00	16,545,380.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	129,098,676.96	141,064,333.06
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	69,713,100.00	108,779,726.20
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	69,713,100.00	81,739,450.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	69,638,100.00	81,739,450.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	75,000.00	-
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	27,040,276.20
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	27,040,276.20
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	2,941,054,134.71	149,157,436.89
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	344,200,866.60
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	344,200,866.60
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	- 344,200,866.60
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	2,941,054,134.71	- 195,043,429.71

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>1,590,618,300.00</u>	<u>2,026,271,420.00</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,668,400.00	2,255,120.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,668,400.00	2,255,120.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,668,400.00	2,255,120.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,668,400.00	2,170,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	85,120.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,587,949,900.00	2,024,016,300.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,331,543,000.00	1,718,102,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,331,543,000.00	1,718,102,100.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	256,406,900.00	305,914,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	256,406,900.00	305,914,200.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>1,463,959,009.22</u>	<u>1,817,870,212.23</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,463,959,009.22	1,817,870,212.23
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,380,427,139.22	1,709,096,486.03
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	966,256,067.82	1,165,444,044.45
210101	Үндсэн цалин	726,513,339.87	820,511,547.83
210102	Нэмэгдэл	207,321,413.95	291,974,101.62
210104	Урамшуулал	32,421,314.00	52,958,395.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	118,918,398.40	145,730,462.71
210201	Тэтгэврийн даатгал	82,409,292.40	96,886,880.71
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,234,885.00	12,299,166.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,387,905.00	9,824,053.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,807,846.00	2,531,869.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,078,470.00	24,188,494.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	139,666,243.00	276,879,923.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,648,361.00	12,238,327.80
210302	Түлш, халаалт	124,320,142.00	255,977,596.00
210303	Цэвэр, бохир ус	697,740.00	8,664,000.00
2105	Нормативт зардал	48,680,930.00	63,927,900.00
210502	Хоол, хүнс	48,680,930.00	63,927,900.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,316,660.00	1,994,000.00
210604	Урсгал засвар	2,316,660.00	1,994,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	11,893,300.00	5,924,900.07
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,668,400.00	2,170,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	9,224,900.00	3,754,900.07
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	92,695,540.00	49,195,255.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	77,838,240.00	33,510,055.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	14,857,300.00	15,685,200.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	83,531,870.00	108,773,726.20
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	83,531,870.00	81,733,450.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	83,531,870.00	81,733,450.00

**Архангай аймгийн Хайрхан сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	27,040,276.20
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	27,040,276.20
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	126,659,290.78	208,401,207.77
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	46,929,952.00	51,358,800.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	46,929,952.00	51,358,800.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	46,929,952.00	51,358,800.00
223001	Бусад хөрөнгө	46,929,952.00	51,358,800.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	46,929,952.00	- 51,358,800.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	79,729,338.78	157,042,407.77
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	79,729,338.78
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	79729338.78	236771746.6

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	826,111,847.24	2,182,134,324.03	-3,001,615,870.27	6,630,301.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	2,941,054,134.71	2,941,054,134.71
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	826,111,847.24	2,182,134,324.03	-60,561,735.56	2,947,684,435.71
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	826,111,847.24	2,182,134,324.03	-60,561,735.56	2,947,684,435.71
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-195,043,429.71	-195,043,429.71
20	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	826,111,847.24	2,182,134,324.03	-255,605,165.27	2,752,641,006.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,105,915,800.00	1,842,194,736.03	263,721,063.97	87.48
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,800,001,600.00	1,563,314,812.23	236,686,787.77	86.85
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,704,083,000.00	1,481,581,362.23	222,501,637.77	86.94
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,363,008,200.00	1,165,444,044.45	197,564,155.55	85.51
210101	Үндсэн цалин	932,180,800.00	820,511,547.83	111,669,252.17	88.02
210102	Нэмэгдэл	364,659,400.00	291,974,101.62	72,685,298.38	80.07
210104	Урамшуулал	66,168,000.00	52,958,395.00	13,209,605.00	80.04
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	170,376,100.00	145,730,462.71	24,645,637.29	85.53
210201	Тэтгэврийн даатгал	115,855,700.00	96,886,881.71	18,968,818.29	83.63
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,630,100.00	12,299,166.00	1,330,934.00	90.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,904,100.00	9,824,053.00	1,080,047.00	90.10
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,726,000.00	2,531,868.00	194,132.00	92.88
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	27,260,200.00	24,188,494.00	3,071,706.00	88.73
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	303,914,200.00	276,879,923.80	27,034,276.20	91.10
210301	Гэрэл, цахилгаан	33,758,100.00	12,238,327.80	21,519,772.20	36.25

**Архангай аймгийн Хайрхан сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

210302	Түлш, халаалт	261,324,100.00	255,977,596.00	5,346,504.00	97.95
210303	Цэвэр, бохир ус	8,832,000.00	8,664,000.00	168,000.00	98.10
2105	Нормативт зардал	64,054,600.00	63,927,900.00	126,700.00	99.80
210502	Хоол, хүнс	64,054,600.00	63,927,900.00	126,700.00	99.80
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,000,000.00	2,000,000.00	0.00	100.00
210604	Урсгал засвар	2,000,000.00	1,994,000.00	6,000.00	99.70
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,626,800.00	12,626,700.07	99.93	100.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,170,000.00	2,170,000.00	0.00	100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	10,456,800.00	10,456,700.07	99.93	100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	94,017,300.00	93,852,255.00	165,045.00	99.82
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	78,332,100.00	78,167,055.00	165,045.00	99.79
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	15,685,200.00	15,685,200.00	0.00	100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	95,918,600.00	81,733,450.00	14,185,150.00	85.21
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	95,918,600.00	81,733,450.00	14,185,150.00	85.21
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	95,918,600.00	81,733,450.00	14,185,150.00	85.21
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,105,915,800.00	1,999,231,143.8	106,684,656.2	98.35
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,718,102,100.00	1,718,102,100.00	0.00	100.00
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,718,102,100.00	1,718,102,100.00	0.00	100.00
320001	Орон нутгийн төсвөөс	305,914,200.00	278,873,923.80	27,040,276.20	91.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	81,899,500.00	2,255,120.00	79,644,380.00	2.75
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,170,000.00	2,255,120.00	-85,120.00	100.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	79,729,500.00	0.00	79,729,500.00	0.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		79,729,338.78		
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		236,771,746.55		
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.00
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.00
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	68	68	-	100.00
620001	Удирдах ажилтан	4	4	-	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	39	39	-	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	25	25	-	100.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	740	741	-	100.00
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	740	740	-	100.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 5,806.8 мянган төгрөгийн 1 алдаа¹ илэрснийг залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- Төсөв хөрөнгөөр худалдан авсан утасгүй интернетийн төхөөрөмжийг аж ахуйн бараа материалын дансанд 5,806.8 мянган төгрөгөөр бүртгэснийг аудитын явцад залруулан үндсэн хөрөнгөд бүртгүүлэв.

Аудитаар нийт 29,402.7 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрсэнд зөрчлийг арилгах 2 албан шаардлага, 1 зөвлөмж хүргүүлээ.

Аудитаар залруулагдаагүй 2 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа зөрчил нь 21,660.0 мянган төгрөг бөгөөд гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн 14,741.4 мянган төгрөгөөс их байгаа тул **Хязгаарлалттай** дүгнэлт өглөө.

3.1 Албан шаардлага

3.1.1 Үндсэн хөрөнгөнд бүртгэлтэй 101 ш компьютерыг ажилчдын ашиглалтын картаар бүртгээд 20 ш компьютер 1 бүр нь 1,083.0 мянган төгрөгийн үнэтэй нийт 21,660.0 мянган төгрөгийн компьютер нь хариуцагч эзэнгүй байснаас 12 ш нь 2016 онд хулгайд алдагдаж хөрөнгө нь олдоогүй тухайн манаачид хариуцлага тооцож ажлаас халагдсан, 8 ш компьютерийг өндөр настны тэтгэвэрт гарсан багш нарт байсан ба ашиглах боломжгүй болсон байсныг хураан авсан байна. Хулгайд алдсан цагдаагийн газрын нотлох баримтыг үндэслэн Өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн шийдвэрээр холбогдох арга хэмжээг авах шаардлагатай байна.

Энэ нь нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4. "үнэн зөв байх;", 13 дугаар зүйлийн 13.1 "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 12 дугаар зүйлийн 12.2 "Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллогыг дараах тохиолдолд заавал хийнэ", 12.2.3. "эд хөрөнгө дутагдсан, эд хөрөнгийг хууль бусаар зарцуулсан байж болзошгүй гэж үзсэн үед;" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

3.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

3.2.1 Бохир ус соруулах үйлчилгээг гэрээ байгуулахгүйгээр иргэнээр гүйцэтгүүлж төлбөрийг нь цэвэр бохир усны зардлаас 7,742.7 мянган төгрөгийн шатахуун түгээх станц руу шилжүүлэн олгосон байна.

Энэ нь үйлчилгээний тогтоосон хэмжээгээр цэвэр бохир усны батлагдсан зардлыг хяналтгүйгээр зориулалт бус зарцуулах нөхцөлийг бүрдүүлж байгаа бөгөөд төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5. батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах; гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж: Засгийн газрын 2018 оны 382 дугаар тогтоолын заавар маягтын дагуу илүү цагийн бүртгэлийг хөтөлж баталгаажуулан, төсвийг үр ашигтай зарцуулах арга хэмжээ авах

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д "Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

аудитын байгууллагад ирүүлнэ” гэсэн заалтын дагуу зөвлөмжийн мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг 2024 оны 03 дугаарын 22-ны дотор ирүүлнэ үү.

Зөвлөмжийн биелэлтийг тооцож, нотлох баримтыг хангуулан 2024 оны 06 дугаар сарын 15-ны дотор Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Үндсэн хөрөнгөнд бүртгээгүй	1	5,806.8			1	5,806.8	1	5,806.8				
Дүн	1	5,806.8			1	5,806.8	1	5,806.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Үйлчилгээний гэрээ байгуулж төлбөр төлөх	1	7,742.7					1	7,742.7				
Компьютерийг нотлох баримтын дагуу холбогдох арга хэмжээ авах	1	21,660.0			1	21,660.0						
Дүн	2	29,402.7			1	21,660.0	1	7,742.7				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Мэдээлэл оруулаагүй	1	0			1	0		
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	1	0			1	0		

